

Afpakken

- Een recordbedrag aan strafrechtelijk afgepakt crimineel vermogen: 416,5 miljoen euro.
- Voor 344 miljoen euro aan beslag gelegd.
- Meer beslag gelegd in drugs- en vermogenszaken.

Foto: Loes van der Meer

Het afpakken van crimineel vermogen is een pijler in de aanpak van criminaliteit. Veel criminaliteit wordt gepleegd om geld te vergaren. Of het nu gaat om uiterst complexe fraudeconstructies of het stelen van goederen uit een winkel, het doel van de crimineel is om er financieel beter van te worden. Het criminele vermogen wordt gebruikt voor het onderhouden van een luxe levensstijl en om nieuwe criminaliteit te financieren. Niet zelden vindt crimineel vermogen via allerlei witwasconstructies zijn weg naar de legale economie. Om dit aan te pakken werkt het OM samen met publieke en private partners. Naast het afpakken via het strafrecht, kunnen namelijk ook andere partijen crimineel geld afpakken, bijvoorbeeld door verleende subsidies terug te vorderen, belasting na te heffen of civiele schadevergoedingsprocedures te starten. Waar mogelijk, helpt het OM daarbij.

Aanpak en rol van het OM

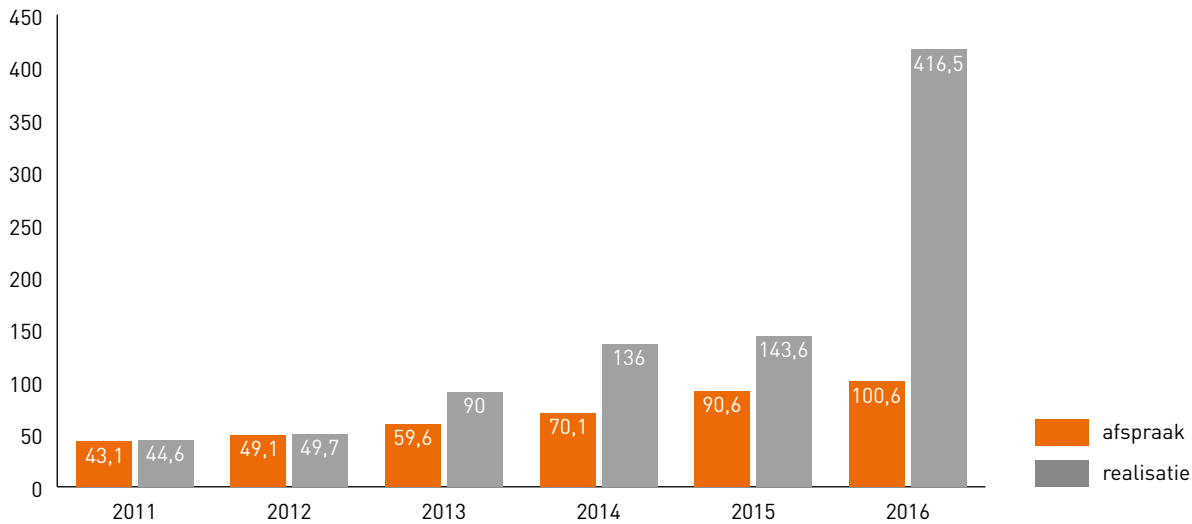
Het OM werkt met politie, bijzondere opsporingsdiensten, het Centraal Justitieel Incasso Bureau (CJIB) en de Koninklijke Marechaussee samen om crimineel vermogen zo slim en effectief mogelijk af te pakken. Daarbij wordt per keer bekeken of gebruik wordt gemaakt van het strafrecht, het fiscaal recht, bestuursrecht of civiel recht. Het maakt niet uit wie het vermogen, het onroerend goed of die dure auto afpakt, als het maar gebeurt. Vermogens gaan met enkele muisklikken de hele wereld over en sommige criminelen leven in verschillende landen, buiten het zicht van de Nederlandse overheid, in grote weelde. Door internationale samenwerking kunnen ook dergelijke vermogens worden getraceerd en afgepakt. Internationale samenwerking is cruciaal om succesvol te kunnen afpakken en een belangrijke pijler in de aanpak. Afpakken kan in alle zaken waar sprake is van crimineel vermogen. Dat kan om zowel kleine als uiterst hoge bedragen gaan.

Afpakken wordt ook ingezet om te zorgen dat slachtoffers zorgvuldig en snel hun schade vergoed krijgen. Alleen bij misdrijven waarvoor zich geen slachtoffers melden, zoals in corruptie- en drugszaken en sommige milieuzaken, vloeit het crimineel vermogen dat wordt afgepakt naar de schatkist. Afpakken moet nog meer in het hart van de criminaliteitsbestrijding komen, van strafbeschikkingen aan de ZSM-tafel tot ontneming in internationaal vertakte, complexe zaken en alles wat daar tussen zit. Het OM blijft inzetten op het versterken van integraal afpakken in samenwerking met partners als de Belastingdienst en het bestuur.

Doelstelling en resultaten

In de Veiligheidsagenda zijn afspraken gemaakt over het minimale strafrechtelijke incassoresultaat. In 2016 was de doelstelling het afpakken van ten minste 100,6 miljoen euro. Met een incassoresultaat van afgerond 416,5 miljoen euro is de doelstelling ver overtroffen. Daarbij moet worden aangetekend dat enkele grote afpakopbrengsten zeer bepalend zijn geweest voor het eind-

Incassonormen en -resultaten afgelopen jaren

resultaat. Verder is het bedrag – onder meer als gevolg van het opnemen van profijtrente – hoger dan het begin 2017 gemelde afpakresultaat van 402 miljoen euro.

Het recordbedrag aan afgepakt crimineel vermogen is geïncasseerd in de vorm van ontnemingsmaatregelen, -schikkingen, verbeurdverklaringen en transacties met een ontnemingscomponent. Het is het gezamenlijk resultaat van de samenwerking tussen het OM en een groot aantal overheidsdiensten,

zoals de politie, bijzondere opsporingsdiensten, Douane, Domeinen Roerende Zaken, het CJIB en vele andere partners.

Het bedrag dat wordt afgepakt ten behoeve van slachtoffers is niet meegenomen in het totaal van 416 miljoen. Ook geldt dat door andere partijen is weggehaald bij criminelen telt niet mee in dit resultaat. Voorgaande jaren bedroeg het strafrechtelijk afpakresultaat 144 miljoen (2015), 136 miljoen (2014), bijna 90 miljoen (2013) en bijna 50 miljoen (2012). ●

Vimpelcom betaalt bijna 400 miljoen dollar aan Nederland voor omkoping in Oezbekistan

De internationale telecomprovider Vimpelcom heeft in 2016 een door het OM aangeboden transactie van in totaal 397.500.000 US dollar geaccepteerd. Multinational Vimpelcom is in het afgelopen decennium uitgegroeid tot een van de zes grootste telecomproviders ter wereld, met markten in onder andere Rusland, Italië, Azië, Afrika, Oekraïne, Kazachstan en Oezbekistan. Het bedrijf is genoteerd aan de Amerikaanse NASDAQ Global Select Market beurs in New York. De multinational is sinds 2010 gevestigd in Amsterdam.

Parallel aan het Nederlandse onderzoek door de FIOD liep er een onderzoek door het Amerikaanse Department of Justice en de Amerikaanse toezichthouder Securities and Exchange Commission. In totaal betaalt Vimpelcom 795.000.000 US dollar aan boete en afpakresultaat. Hiervan wordt de helft aan Nederland betaald en de andere helft aan de Verenigde Staten.

Uit het strafrechtelijk onderzoek door de FIOD komt naar het oordeel van het OM naar voren, dat Vimpelcom steekpenningen aan Oezbeekse overheidsfunctionarissen heeft betaald. Dat gebeurde om in 2006 tot de Oezbeekse telecommarkt toe te treden. Naast betalingen van in totaal 114.500.000 US dollar betaalde Vimpelcom nog eens 30.000.000 US dollar aan liefdadigheidsdoelen waarvan een aantal gelieerd was aan Oezbeekse overheidsfunctionarissen. Deze betalingen leveren

naar het oordeel van het OM de strafbare feiten ambtelijke omkoping (corruptie) en valsheid in geschrift op. Vimpelcom heeft volgens het OM door jarenlange omkoping een dominante positie op de telecommarkt in Oezbekistan verkregen en veel winst kunnen maken. Door haar handelwijze heeft het in Nederland gevestigde Vimpelcom bijgedragen aan corruptie in Oezbekistan.

Bij de bepaling van de Nederlandse boete is rekening gehouden met de omstandigheden dat de betalingen aan Oezbeekse functionarissen gedurende een lange tijd (een periode van 7 jaar) hebben plaatsgevonden en het om hoge omkopingsbedragen gaat. Er is – net zoals gebruikelijk bij het formuleren van de strafeis in de zittingszaal – ook rekening gehouden met de houding van de verdachte. Vimpelcom heeft meegewerkt aan het onderzoek en heeft haar interne onderzoeksgegevens beschikbaar gesteld. Er wordt door Vimpelcom actie ondernomen om schoon schip te maken en de compliance op orde te krijgen. Directieleden die direct of indirect hebben meegewerkt aan de omkoping hebben de onderneming reeds verlaten. De straf bestaat uit een boete van 100.000.000 US dollar en een betaling van 130.000.000 US dollar. Dat laatste bedrag is de geschatte waarde van voorwerpen (in dit geval aandelen), die vatbaar zijn voor verbeurdverklaring. Daarnaast is door het OM een bedrag van 167.500.000 US dollar ontnomen.